

# MINDSZENT-SZEGVÁR

## ÉS VIDÉKE.

## ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 4 frt — kr.  
Fél évre . . . . . 2 frt — kr.  
Negyed évre . . . . . 1 frt — kr.

## VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

## SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

## HIRDETÉSEKET

nyil-t-é-ri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

### Erzsébet királyné meghalt.

Magyarország védangyala, nemtője, a mi forrón szeretett kedves és örökké felejthetetlen *Nagyasszonyunk nincs többé!!*

Angyali lelke felszállott a menyország angyalai közé, itt hagyván bennünket, gyarló embereket a földön, hol őt annyi csapás, annyi meg nem érdemlett fájdalom érte.

#### Magyarország dicső királynéja meghalt!

Reszket a toll kezünkben, midőn e sorokat írjuk. Szívünket az igazi, mély fájdalom szoritja össze és majdnem leroskadunk e nemzetünket és szeretett királynukat ért e nem várt óriási csapás sulya alatt.

Magyarország királynéja meghalt, — **meggyilkolták.**

Az aczél tör hideg vasa futotta át nemzetünk édes anyjának melegen érző, áldott jó szívét és e törrel az élvetemült vadállat az emberek millióinak szíven ütött soha be nem heggedő mély és fájdalmas sebet.

Megölték azt, ki sohasem vétett senkinek Aki egész életében csak jót tett. Megölték azt, aki szent volt a maga mély anyai fájdalmában.

Milliók rajongó szeretete, a korona fénye, áldásos életének működése, mind nem volt képes a gyilkos kart borzasztó sújtásában feltartóztatni és az irtóztató tett elkövettetett.

Meghalt ennek az ezredéven át a sors csapásaitól sújtott nemzetnek nagyasszonya, kihez a magyar nép a jelenkor történetének sötét és szomorú napjaiban mint védő angyalához fohászzkodott — és nem hiába!

A messze távolból is megérté e nemzet szívének dobbanását és segítségünkre jött szívének, lelkének egész melegével az anyai szeretet szent érzelmeivel.

Midőn széles e világon senkije sem volt e nemzetnek, kihez a keserű megpróbáltatások idejében fordulhatott volna, midőn már a jövőben vetett remény is kihalni indult a szívekből, ekkor küldenekünk a magyarok Istene égi seregéből

egy angyalt, ki pusztá megjelenésével már eloszlatta a rémes sötétséget.

Magyarország királyának az oldalán lépstt a nemzet elé a magyarok királynéja és a félreértések fátyola toszlányokra tépetett. A király kezét fogott nemzetével és egy uj, boldog kor hajnala viradt reánk.

Mióta ismertük, az idő óta rajongón szerettük. Amit tudtunk róla, az mind csupa páratlan jószág, csupa szeretet, csupa melegség, melyel összes népei, de különösen a magyarok iránt viseltetett. Amit tudunk róla, még ezek után többet, ez a tudat csak könyvet fakaszt szemeinkből, mert az csak a tragikus sors csapásainak hosszú láncolata volt.

Erzsébet királyné a martíromság tövis koronáját és megtört szívének örök égető sebeit hordozta magával.

Az óriási csapások sulya alatt megöngyredve, az iszonyu megmérhetetlen fájdalmat csendesesen tűrve, soha sem szünt meg szeretetének melegével áldást terjeszteni.

Soha szív még közelebb nem állott a magyar nemzeihez, mint a **mi** szent nagyasszonyunkszíve, kinek nagy lelkéből merített vigaszt annyiszor a szerencsétlenségek napjaiban szenvedő királyunk és aki — **nincs többé.**

Nem akarjuk hinni, mert nem érthetjük meg a borzasztó kétségbeejtő valót. Lehetetlennek hisszük, hogy akadhatott valaki, aki egy szentet megöljön. Háborgó, lázongó gondolatokkal viaskodunk és önkénytelen is ajkunkra tódul a lélek nyughatatlanságából eredő imaszerű fohász, vagy talán ennek ellentétését képező kérdés: „Istenünk, mért gyilkolták meg angyalodat mért sújtod még a magyarok királyát, mért bünteted még e nemzetet, hisz „Megbühödte már e nép a multat és jövődöt!?”

Az élet egy nagy tragédiájával állunk szemben, melynek főhőse a Habsburg dinasztia egyik legnemesebb tagja és a darabot ha egy író így írta volna meg, akkor is hihetetlenül hangzanék előttünk,

mert sehoh sem találjuk meg benne a költői igazság-szolgáltatást.

Félve, remegve gondolunk a további fejleményekre és aggódva, remegve lesünk a hirt, hogy: bírja-e még e sok csapást a magyarok királya?

Milliók zokogása, milliók kétségbe esett jajszava tölti be a léget és az ájtatos lelkek felkeresik Istennek szent hajlékait és hangzik a fájdalmak könyeitől elfojtott hangon *„lehullott a mi fejünknek koronája.”*

*„A király sir, a király zokog.”* A népek milliói sirnak, zokognak. Sirhat a király, sirhatnak a népek, mert veszteségünk megmérhetetlen nagy. A király zokogva kiáltja: *„Oh jaj nekem!”* Mi kétségbeesetten kiáltjuk utána: *„Oh jaj nekünk!”*

Nemzetünk őrangyala nem viraszt többé itt felettünk. Nemes lelke az angyalok közé szállott fel a menyekbe, hova segítségért még áhítatosabban fogunk a jövőben imádkozni, mint eddig. Nagy, véghetetlen nagy a mi fájdalmunk, a mi veszteségünk, de még nagyobb a csapás, mely felséges urunkat érte.

Szívünk a nagy fájdalomtól sajog, ha elgondoljuk azt, hogy a *magyarok királya sir, zokog.*

És mi, kik e kétségbe esett tragédiájában a szenvedő sokaságot képviseljük, álljunk oda mellé azon egy szenvedőnek, kinek fájdalma oly nagy, annyi mint mindannyiunké és támogassuk, vigasztaljuk, mutassunk neki oly fiui odaadó szeretetet, melyből erőt merithessen ahhoz a titáni küzdelemhez, melyet értünk, népéért folytat.

Rajongó szeretettel csüngtünk, eddig is királyunk személyén, de most a megmérhetetlen közös fájdalom, még közelebb hozott egymáshoz.

Találjon némi vigaszt a milliók igaz fiui szeretetében és abban a tudatban, hogy mindannyian vele szenvedünk.

Tartsd meg jó Istenünk a magyarok királyát egészségben, erőben, hogy e nagy csapást kibírja.

28

## Erzsébet királynét meggyilkolták.

Az a rémes hír futott végig az egész művelt világon folyó hó 10-ének az esti óráiban, hogy Magyarország királynéja meghalt — meggyilkolták Svájcban szabad földjén, a genfi tó partján.

Kételkedve fogadta e megrendítő hirt mindenki. Senki sem akart hitelt adni a szűkszavú távirati közleményeknek. Hisz valójában oly hihetetlenül is hangzott az. Ki és miért ölte volna meg? Bántott valaha ez a vértanúságot szenvedett nő, akár mint nő, akár mint királyné valakit?

Nem, nem, ez lehetetlen!

Sajnos, a hír borzasztó valová vált és a hivatalos sürgönyök még ugyanezen éjjel szomorú tanúságot tettek arról, hogy szeretett királynénk életét egy politikai rajongásban szenvedő és magát anarkistának valló emberbőrbe bujt állapot gyilkos kézzel kioltotta.

Magyarország gyászba borult, mert megfosztották legjobb királynéjától.

Itt állunk egy ravatalnál és zokogunk. Siratjuk magunkat, siratjuk jó királyunkat és gyászolunk szívünk egész szeretetével, igazán.

## A gyilkosság elkövetése.

A sok ellentétes hírek között itt adjuk azt, a mely eddig teljes megerősítést nyert.

A királyné Sztáray grófnő udvarhölgyével, csak egy szolga által kísérvé, Beauvillage fogadóból a hajóállomás felé sétált. A merénylet ellea a Károly I. runschveigi hercege szobra és a hajóállomás között követetett el. A merénylő, aki egy öszszakálu férfi kíséretében szembe jött a királynéval, hirtelen rávetette magát ő felségére és erős csapást mért rája. A királyné, ki elbukott, hirtelen talpra állott és mintha mi sem történt volna, a nyolczvan lépést a hajóállomásig megtette. Eközben a merénylőt letartóztatták. A hajóra érve a királyné állapota rosszabbra fordult és elvesztette eszméletét.

Még ekkor sem hitte senki, hogy a királyné megsebesült. Azt hitték, hogy a merénylő csak feltaszította a felséges asszonyt. A királyné ájulása folytán a kapitány nem

akarta a hajót megindítani, különösen azért sem, mert soká hasztalan várták, hogy ájulásából magához térjen.

A hajó mindazonáltal megindult, de miután rémülten vették észre ruháján a vérfoltokat, a gőzhajó megfordult és kikötött az állomáshegyen.

A királynét evezőkből és vitorlavászonból hirtelen készített hordágyon vitték a fogadóba, hol Golax és Mayer orvosok, meg egy segédlelkész gyorsan segélyére siettek. Minden kísérlet, hogy a királynét megmentsek, hasztalan volt.

A felséges asszony délután 3 óra tájban meghalt.

A törvényszéki orvosi vizsgálat kiderítette, hogy a gyilkos háromléli hegyes reszelővel szurta le a királynét. A gyilkos szerszám teljesen átszurta szívét. Tettének elkövetése után futásnak eredt, de két kocsis elfogta és átadta a csendőrségnek. A gyilkos nem ellenkezett, sőt atközben dalolt és a többek között így szólt:

— Azt hiszem, jól találtam. Alkalmasint halalos volt a döfés.

## A gyilkos vallomása.

A gyilkos egy Luccheni nevű olasz származású, de Franciaországban született 25 éves foglalkozás nélküli kőműves, ki első kihallgatása alkalmával a következőket vallotta:

Tizenhárom éves korom óta anarkista vagyok, nem sajnálom, hogy a császárnét megöltem. Májustól fogva Lausanneban voltam munkában. Genfben az a remény hozott, hogy megölhetem Henrik orléans herceget. De ez időközben elutazott volt. En utána igyekeztem, de már nem tudtam utóérni.

Genfben visszajövet értesültem a császárné ittlétéről. Követtem lépten-nyomon, könnyű volt ráismernem, mert ezelőtt négy évvel láttam Budapesten. Már pénteken sarkában voltam folytonosan, de nem találtam kedvező alkalmat. Ma reggel óta leselkedtem rá a szálló előtt.

Nemsokára kijött a császárné is a szállóból. En azonnal neki rontottam és törömet szívébe mártottam. A lelkiismeretem nyugodt, csupán csak elveimet követtem.

Ismételt kihallgatása után a következőket vallotta:

Sürgette Falkot, aki engedvén a parancsnak, elmondotta a felséges asszonynak azt a véres tragédiát, a melylyel Batthyányi az életet befejezte.

— Honnan tudja mindezt? Ismerte Batthyányit? Kérdé érdeklődve a királyné.

— A literatúrától tudom felség.

— Minő literatura beszél erről? Van róla könyv?

— Van felséges asszonyom, Horváth Mihály írta a „Magyar Szabadságharc“ czímen

— Szeretném olvasni. Meg van önnek?

Falk igenlő válaszára így szólt:

— Hozza el nekem

— Bocsnát felséges asszonyom, ez az egyetlen parancs, amelynek lehetetlen engedelmeskednem.

— Miért? — kérdé csodálkozva a királyné.

— Ez a könyv ki van tiltva Ausztriából. Ha ide hoznám a Burgba, első sorban nemzetemnek ártanék vele.

— És ha én a császártól engedélyt kapok rá?

— Akkor az parancs nekem, felség.

Falk elhozta a könyvet és Erzsébet királyné buzgó érdeklődéssel olvasta végig a szabadságharc történetét és mikor odajutott a nagy nemzeti tragédia legszomorubb fejezetéhez: a királyné szemébe köny tódult és sírova olvasta e szomorú lapokat.

Néhány nappal utóbb Erzsébet királyasszony ezzel a kérdéssel lepte meg Falkot:

— El még Horváth Mihály?

— Igen felség — válaszolt Falk.

— Hol?

— Genfben, mint száműzött.

— Miért nem jön haza?

— Kitiltották, sőt halálra ítélték itthon. Az elől menekült külföldre.

— Majd beszélék a császárral — szólt a királyasszony — az ő szíve irgáommal telyes, ő

A lausannei újságokban olvasta, hogy Henrik orléanszi hercege Genfben szándékozik jönni s erre nyomban elhatározta, hogy a herceget megöli. Hozzá is látott azonnal terve megvalósításához, de mindenféle akadály jött közbe, a mely miatt nem tudott a hercege közelébe férközni. Ujra kezdte az újságokat olvasni — a mult héten megtudta, hogy Erzsébet királyné Genfben van. Azonnal nyomába vetette magát s leste az alkalmat, hogy merényletet követhessen el ellene. Már akkor is leste a királynét, a mikor Rotschild báró villájából a Beauvillage szállóba visszatért, de akkor nem volt kedvező alkalom s kénytelen volt eltérni, hogy a királyné bántalom nélkül térjen vissza szállójába. Jobb alkalmat várt, a mely mult szombaton kínálkozott. Délután kettedfél órakor megpillantotta Sztáray grófnót, a ki a szálló lépcsőjéről lejtött s ebből azt következtette, hogy nemsokára a királynének is jönnie kell. A merénylő egy fa mellé állott s ott várta a királyné jövetelét, a gyilkos eszközt kabátja ujjában rejtgetve. Luccheni azt állítja, hogy a ráspolyt Lausanneban egy kőművestől vásárolta. Kihallgatása közben eddigi vallomásával ellenkezően azt mondta, hogy csak egyszer szurta meg a királynét, a ki halk fölkiáltással összerogyott. Hogy azután mi történt, azt nem tudja, mert nyomban a merénylet után elmenekült Luccheni ezután így folytatta:

— Nagyon jól tudom, hogy egy uralkodóné meggyilkolásával senkinek sem fogok használni, de példát akartam mutatni. Bár mindegyik anarkista ily híven és pontosan teljesítene kötelességét, akkor nagyon rövid idő alatt sikerülne a polgári társadalmat kiirtani. Sajnálom, hogy a genfi kantonban nincs halálbüntetés. Megtettem kötelességemet és már most semmi keresni valóm nincs ezen a világon. Nem bánom, szolgáltatassanak ki Ausztriának és végezzenek ki a nyaktól alatt.

A gyilkos egész melegegedettnek látszik és a többek között azt mondotta:

„Ha mindenki így teljesítene kötelességét, mint én, akkor az egész polgári társadalom nemsokára eltűnne a föld színéről.

Ő felsége ellen, mint maga is bevalja, semmiféle személyes ellenszenvvel nem viseltetett. Ő eredetileg az orléans herceget akarta meggyilkolni, csak midőn ezt nem tehette, határozta el a királyné meggyilkolását, kit még Budapestről ismert.

## TÁRCA.

A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.

## A mi nagyasszonyunk.

Az egész magyar nemzet sirva, bánattól sujtottan állja körül a mi nagyasszonyunk ravatalát. Meghalt a mi drága anyánk, ki ott virasztott felettünk égi angyalként mikor a halál angyalai rémesen suhogtatták fejünk felett szárnyaikat.

Az ő anyai szeretete lett a győztes és mi élünk, ő meg keresztül döfött szívvel halva fekszik a ravatalon.

Megtörtént a hihetetlen, a borzasztó tény: meggyilkoltak egy anygalt.

Boruljunk térdre, imádkozunk a királyné lelki üdvéért. Istenben való teljes bizodalommal viseljük a sors által reánk mért ez iszonyu csapást és ne kutassuk a végtelenség titkait.

A királyné legjobban érezte magát Magyarországon és ezt ő maga is többször megmondotta. Környezete leginkább magyarokból állott és a társalgási nyelv is magyar volt. Szerette a magyarokat és a magyarok ötet.

Számtalan esetek válnak most ismeretessé, melyek mind a királyné szívódságáról tesznek tanúságot. Ime néhány közülök:

A királyné valóságos lázas érdeklődéssel csüngött a magyar nemzet történetén. Tanítója, Falk Miksa a nagyasszony parancsára a legnagyobb részletességgel adta azt neki elő.

Egyszer szóba került a vértanu halált halt Batthyány Lajos. Falk szólt róla mint emberről, mint hazafiról mint politikusról. Midőn azonban a nagy hazafi szörnyű haláláról kellett volna beszélnie, hirtelen abba hagyta az előadást.

A királyné azonban tudni akart mindent.

meg fogja engedni, hogy hazajöjjen a száműzött.

A reá következő tanórán a királyné örömteli arcczal mondá Falknak:

— A császár beleegyezett. Már utasították a genfi főkonzult, hogy adja át Horváthnak az amnesztia levelet.

Igy jött haza Horváth Mihály, hazahozta a királyné véghetetlen gyöngéd szíve, a magyarok iránt táplált nagy szeretete.

A harasztai erdőben egyszer a királyné egy öreg emberrel találkozott, aki a hátán nagy csomó fát czipelt. Az öreg köszönni akart az előtte ismeretlen uri asszonynak és mikor a kalapját megbillentette, az leesett a földre. A hátán lévő facsomó miatt nem tudott a kalapjáért lehajolni megkérte tehát az uri asszonyt, hogy segítsen a baján. A királyné mosolygott, lehajolt a zsiros kalapért és azt feltette a paraszt fejére, ki csak később tudta meg, hogy ez a királyné.

Nem kevésbé tanuskodik áldott jó szívről a következő eset sem.

Sétái alkalmával egy kis pór leánnyal találkozott, ki az erdőből két csomó száraz rózse köteget czipelt meggörnyedve a hátán. A királyné barátságosan megszólította, hogy miért nem teszi le az egyik csomót és csak az egyiket vigye előbb haza, míg később a másikért vissza jöhet.

— Nem lehet — felel a kis leány — mert addig ellopják.

— Tedd le kis leányom az egyik csomót, amíg visszajössz érte, majd vigyázzok én reá.

A leány bizalmatlanul nézte végig a szép urinőt, de mégis akként cselekedett,

Egy óra mulva visszaérkezvén, a királynét ott találta a rózse mellett melyből csakugyan nem hiányzott.

A királyné még ezenfelül néhány ezüstpénzzel is megajándékozta. Ekkor a kis leány oda simult az ismeretlen szép nőhöz és azt kérdé tőle, hogy ugy-e maga az erdei tündér?

**A király.**

A sors számtalan csapásai sem voltak képesek a királyt megtörni. Kötelességei tudatában mindig felegyenesedett, de ez a csapás — úgy látszik — egészen megtörte.

A borzalmas gyászber Bécsebe csak délután 4 órakor érkezett gróf Paar főszárnysegédhez. A sürgöny alá Sztáray grófnő udvarhölgy és Berzeviczy tábornok voltak aláírva.

Gróf Paar a lehető legkíméletesebben értesítette ő felségét a szerencsétlenségről. A király halászápadra válva hallgatta a jelentést, mely után székebe roskadva hevesen zokogott és csak ennyit mondott:

*— Ez életemnek a legborzasztóbb órája! Én ezen a világon semmitől sem maradok megkímélve! Ezután tompa hallgatásba merült.*

Később Lichtenstein herceg főudvarmestertelhez e szavakkal fordult:

*— Felfoghatatlan, hogy bánthatta egy ember ezt a nőt, aki egész életében senkinek sem ártott és csak jót cselekedett.*

A király szobáiba zárkozott, ki sem mozdul. Egész éjjel szemét sem hunyta le és másnap is egész nap sirt. Minduntalan a királyné nevét emlegette és úgy látszott, közel van a kétségbeeséshez.

A király most már egy kissé nyugodtabb, de néha még most is kitér belőle a fájdalom és sirva fakad. A fájdalomnak egy ilyen kitörése alkalmával így szólott:

*— Volt is a világnak sejtelve arról, hogy mi mennyire szerettük egymást!*

Valóban szívfacsaró látvány a hü alattvalóknak, hogy a sors így le tud sújtani egy ily hatalmas királyt is, kinek élete és életkedve — nemzetek életét jelenteni.

Az a hír is keringett a hét folyamán, hogy ő felsége le akar mondani a trónról.

**A temetés.**

Szeretett királynénk kihült földi maradványai folyó hó 17-én — mai napon — fognak a Habsburg Lottharingiak Mária Theresia által építtetett családi sírboltba örök nyugalomra letéttetenni.

Ez a drága tetem a 127-ik lesz a sírboltban.

A korán elhunyt Zsófia őhercegnő és Magyarország volt reményének, R e z s ő trónörökös koporsói közé, középre fogják nemzetünk dicső anyjának koporsóját helyezni.

Szívünk, lelkünk mélyéből óhajtottuk volna a velünk együtt érzett magyar királyné a magyar haza szent földjében pihenhette volna örök álmát, hogy a haza földje még szentebb lett volna.

A temetési szertartás a következő módon fog végbemenni.

A koporsót komornyikok és udvari inasok emelik le a ravatalról és újabb beszentelés után a következő kísérettel viszik a svájci udvarba a halottas kocsira:

Két udvari biztos,  
egy udvari templomszolga a kereszttel,  
az udvari templomszolgák a tűmjén és szenteltvíz-tartókkal,  
két segédkező udvari káplán és  
az udvari és várpalotai lelkész égő gyertyákkal, továbbá

egy udvari főbiztos mennek elől.  
Néhai ő felségének főudvarmestere,  
a két kamarás,  
néhai ő felségének főudvarmesternője és a két palotahölgy követik a koporsót.  
Nyolcz nemes apród,  
hat arciére és  
hat magyar testőr  
nyolcz darabontestőr és  
nyolcz testőr-lovag, chargejaik előlépkedésével mellett képezik az oldal-kíséretet.

Miután a koporsó a kocsira helyeztetett és még egyszer beszenteltetett, a halottas menet a templom harangjainak zugása közt megindul.

A menet élén halad:

Egy szakasz lovasság, aztán következnek egy udvari fogatoló lóháton,

egy kétfogatu udvari koci egy udvari főbiztossal.

egy kétfogatu négyülékes udvari koci komornyikokkal,

egy század lovasság,  
egy udvari fogatoló lóháton,  
egy udvari biztos lóháton,  
egy hatfogatu kétülékes udvari koci a két kamarással (a koci ajtajánál egy-egy udvari inas),

egy hatfogatu négyülékes udvari koci néhai ő felségének főudvarmesternőjével és a két palotahölgyel (a koci ajtajánál egy-egy udvari inas),

egy hatfogatu udvari koci néhai ő felségének főudvarmesterével (a koci ajtajánál két-két udvari inas),

az udvari inasok párosan,  
egy szakasz testőr-nyolcság,  
egy szakasz testőr-lovasság és  
egy szakasz darabont-testőrség, egy-egy tiszt vezénylete mellett,  
a nyolcz fekete lóól vont, feketével borított halottas koci a koporsóval.

Mind egyik oldalon négy udvari inas megy és négy nemes apród égő viasz-fáklyákkal.

Hat arciére és nyolcz darabont-testőr (jobbrol),

hat magyar testőr és nyolcz testőr-lovas (balrol) képezik az oldalkíséretet.

Az arciére és a magyar királyi testőrség egy-egy szakasza lóháton sorakozik a halottas koci után a menetbe.

Egy század gyalogság és  
egy század lovasság rekesztik be a menetet.

A menet a belső burgtéren, Mihály- és József tereken át, az Augustini és Tegethoff-utczákon végig vonul a kapuczinusokhoz a Neuer Markton.

Az ispotályok, papság, városi tanács, tartományi választmány, továbbá a miniszteriumok és központi hatóságok tanácsosai, valamint a négy udvari törzs hivatalnokai már előbb egybegyűltek az augusztiinusok templomában, honnan rangsor tartása nélkül lépnek a halottas menet elejére.

Jelentés tétetvén a halottas menet közeledéséről, az inkognitó már megérkezett legmagasabb és magasa uraságok a templomba vonulnak a meghatározott helyekre.

Az udvartartás tagjai és a többi hivatott személyek már előbb megjelentek ugyanott.

A kapuczinusok templomának belseje feketével van ékítve, az imapadok feketével bevonva, a pallózat feketével leterítve.

A halottas koci a kapuczinusok templomának főkapujához érkezvén, a koporsót azonnal leemelik, a pontifikáló a papság élén fogadja, ezek előlépkedése mellett beviszik a templomba és a templom közepén felállított, égő gyertyáktól körülvevtt ravatalra helyezik.

Néhai ő felségének főudvarmestere, a két kamarás, valamint néhai ő felségének főudvarmesternője és a két palotahölgy a ravatalig követik a koporsót s aztán a számukra kijelölt helyekre vonulnak.

Ezután következik az ünnepélyes beszentelés, mely után az udvari énekhar a Liberát éneklí el.

A koporsót aztán komornyikok és udvari inasok leemelik és a kapuczinus atyák halotti imái és fáklyás kísérete mellett a sírboltba viszik.

A pontifikáló megy elől a segédkező papsággal,  
ő császári és apostoli királyi felsége,  
az első főudvarmester,  
néhai ő felségének főudvarmestere és  
a két kamarás követik a koporsót a sírboltba.

A testőrök, nemes apródok stb. a templomban maradnak.

Lent a sírboltban megtörténik az újabb beszentelés.

Az imák végeztével az első főudvarmester átadja a kapuczinus atyák guardiájának a legmagasabb holttest koporsója kulcsát, őrizetében ajánlja a legmagasabb holttestet s ezután a kíséret visszatér a sírboltból a templomba.

Miután ő felsége a sírboltból visszatért, a legmagasabb udvar eltávozik a templomból, honnan azután a többi jelenlevők is távoznak.

**A gyász Mindszenten.**

Mindszent község előljárósága a következő gyászjelentést adta ki:

Tisztelt Polgártársak!

Mély megdöbbenést keltett tengereken in-

nen s tul ama lesújtó hír, hogy felséges királyasszonyunk: Erzsébet, idegen földön örgyilkos kezeknek esett áldozatául, de minden népek közt legmélyebben sújtott a gyászeset bennünket magyarokat.

Igen! mert királyasszonyunk melegen érző szíve bennünket szeretett az összbírodalom népei között legjobban. Nagy fáradsággal tanulta meg nyelvünket, hogy szívének szeretetét velünk zengzetes nyelvünkön tolmácsolhassa; drága alkotmányunk visszaszerzésének zászlóvivője volt, mindent elkövetvén, hogy e hazai nagy kincsünket visszakapjuk. Urunk királyunk szíve vérzik, vesztesége pótolhatlan, mert életének földi öröngyalát veszté elhunyt királynénkban. Mi pedig magyarok a nagy halottban a legelső magyar nőt, alkotmányos királynénkat, hazánk szerető édesanyját siratjuk s gyászoljuk.

Polgártársak!

Illó nemcsak, de szent kötelessége mindenkinék, aki „magyar“ nak tartja magát, hogy mély s méltó gyászszal rójja le hálájának tisztelete s szeretetének hazafiai adóját felséges királyasszonyunk gyászos ravatalánál.

Polgártársak!

Folyó hó 17-én reggel 9 órakor engesztelő szent miseáldozat fog elhunyt királyasszonyunk lelke üdvéért a mindszenti r. kath. templomban a Magasságbelinek bemutatattani.

Kérünk azért benneteket, kövessetek el mindent, hogy mélyen érzett fájdalomunk minél szembeszökőbben jusson érvényre s a jelzett nap reggelén a gyászszeni tisztelőten községünk minden háza képviselve legyen.

**A királyné életrajza.**

Erzsébet Amália Eugenia, Ausztria császárnéja és Magyarország királynéja: született Possenhofenben, Bajorországban 1837. december 24-én, mint Miksa bajor herceg és Ludovika hercegné második leánya. Gyermekkorát szülei körében töltötte, távol az udvar zajától, a szabad természet ölében, mely iránt minden fény- és ragyogás között megőrizte ragaszkodását. Még nem volt 16 éves, midőn Ferenc József császár 1853. aug. 13-án Ischlben eljegyezte. Ezt az eljegyzést nem a politikai érdekek szövényes szálaival kötötték meg, hanem a szív őszinte érzelméi, az igaz szerelem fűzte össze. A menyegző 1854. április 24-én ment végbe Bécsbe. Az ifju császárné első megjelenésével meghódította népét. Nemes, karcsu termete, megnyerő lénye mindenek felett szívóssága miatt kezdettől fogva bálványozták. A házasság öröme a császár számos politikai elítéltnék amnesztiát adott. Ekkortájt szünt meg Magyarországon is az ostromállapot. A házasságból négy gyermek származott: Zsófia, Gizella, Rudolf és Mária-Valéri. Magyarországon először 1857-ben járt a császára, midőn férje kíséretében beutazta hazánk nagy részét. Megjelenését egy jobb kor hajnala gyanánt üdvözölték. E: utazást azonban szomorú ok szakította meg: legidősebb gyermekének, a két éves Zsófia főhercegnének halála. Egyszerűségével az udvar feszélyes békói között nem érezte jól magát, egészsége is megrendült úgy, hogy 1860-61-ben huzamosabb ideig Madeira szigetén kellett tartózkodnia gyógyulás végett. Nem annyira politikai, mint jó szíve vonzotta őt az ezen időben alkotmányától megfosztott, a dinasztia ellenségének tartott magyar nemzet felé. Eötvös József ajánlatára Falk Miksától megtanult magyarul, megszerette irodalmunkat. 1865. óta feljé tekintettek a hazafiak. Jósakarata Magyarország iránt még fokozódott 1866. nyarán, midőn gyermekeivel együtt Budapesten vonult meg Kochmeister zugligeti villájában. Midőn férje oldalán 1867. június 8-án magyar királynéának koronázták, fensége és bálya annyira lelkésítettte a nemzetet, mint egykor Mária Theresiás. Gödöllői tartózkodása, a hol gyermekeivel együtt a nép között élt, mint az egész vidék jótékony géniusza, egyre fokozta azt a hódoló tiszteletet, melyet Magyarország iránta érzett. Gyermekei nevelése mellett ott a vadászat és a lovaglás sportját is gyakorolta Rudolf trónörökösnek halálakor ő vigasztalta meg férjét, de a fájdalom alásta egészségét s azóta utazásokban keresett enyhülést.

**Községi ügyek.****Lejárt mandátumok.**

Mindszent község képviselő testülete folyó hó 6-án tartotta meg szeptember havi közgyűlését és ha egy, a községi ügyekbe be nem ava-

tott egyén e közgyűlésnek 4 pontból álló tárgysorozatát végig olvasná, joggal képzelhetné azt, hogy Mindszent egy igen rendezett viszonyok között él közösség.

Nincs több elintézendő ügye négyenél és a négy közül három olyan, mely miatt a közgyűlést összehívni — ha törvény nem parancsolná — teljesen felesleges is lett volna.

Hála Istennek, Mindszent közösségben csak az a négy tárgy volt 9-ikéig elintézetlen. Miután most már ezek is elintéztettek, ez idő szerint nincs semmi elintéznivaló, rendben van minden.

No természetesen, hogy így csak a helyi viszonyokkal teljesen ismeretlen egyének és az előjáróság beszélhet. Mi, kik tudjuk, hogy számtalanok az elintézésre váró ügyek, csak csodálkozni tudunk a községi képviselők közönyön, kik a legnagyobb nyugalommal darálják le ezt a sovány tárgysorozatot és egyáltalán nem óhajtanak többet végezni, mint amennyit eléjük terjesztenek.

A sok számtalan ügyek közül, melyek elintézésre várnak, felhozzuk a már lapunkban tárgyalt váltási földek bérbé adásának kérdését és ezzel kapcsolatban a nem létező váltásügyi bizottságot.

A községi közgyűlésnek nincs mit tárgyalni. Hát ugyan tisztelt előjáróság miért nem tüstelte ki tárgyalás alá a bizottságok megalakítását?

Már több egy événél, hogy Mindszent közösségben nincs váltás-, gazdaság-, szegény- és egészségügyi bizottság. Általában nincs az iskolásokat kivéve a törvény által előírt bizottságok egyike sincs megalakítva és azokat a bizottságokat, kik dacára, hogy mandátumok már rég lejárt, mégis működnek valahogyan, ezeknek működését törvényesnek senki el nem ismerheti.

Megfoghatatlan előttünk ezen eljárás, mert ekát nem tudjuk elképzelni, mert ha csak nagyon kis ügybizalmat tanusítana a képviselő-testület, az ilyen eseteknek nem volna szabad előfordulniuk. Ez olyan Pató Pál féle rendszer, melyel kibújhatnak ugyan a köteleességek teljesítése alul egy „Ej rá érünk arra még“-gel, de nem felel meg a közérdek és a törvények követelményeinek.

Kérjük, vegyék fel a jövő rendes közgyűlés tárgysorozatába a bizottságok megalakítását.

## Helyi és vegyes hírek.

— Kérjük min tazon tisztelt előfizetőinket, kik tisztelet, avagy köteles példányra igényt nem tartanak, hogy előfizetési hátralékokat egyenlítsék ki.

— Lapunk jelen száma tekintettel az iszraeliták nagy ünnepére, ma, szombaton jelenik meg.

— Nyolcz tragédia. A nagy halott családja nemesak a királyok aranykoronáját, hanem a szász királyok tőviskoronáját is viseli. Ezek óta tragédia tragédia után sujt le a trón köré, borít fellegre felleget a mi öreg királyunk homlokára. És ő férfiasan, szótlanul tűr, megmegreppan minden új csapás alatt, s tovább hordja emelten szép ősz fejét . . .

Hildegard. Albrecht főherceg leánya. Ő az első tragédia áldozata. Elevenen égett el.

Miksa császár. Sorsát mindenki ismeri. Agyonlőtték Mexikóban.

Rudolf, Mayerling . . . Az egyetlen fia. Vilmos főherceg. Lováról esett le Bécs mellett. Azonnal meghalt.

Orth János. Elment . . . Holtá nyilvánították. Talán meg is halt.

László főherceg. A magyar főherceg fia, reménysége. Az ágyai erdő halottja . . .

Az athenoni hercegnő. Erzsébet királyné testvére. Párisban, a Bazar de Charitéban égett el . . .

Ez hét tragédia. A nyolczadikon most sirunk . . .

Színészet Mindszenten. Színészek érkeztek közösségünkbe a színház látogató közönség öröme színeszínészek és az érző szívek legnagyobb szomorúságára. Kevés a színházlátogató közönségünk és így előre látható, hogy színészeinknek nehéz küzdelmük lesz. Folyó hó 15-én tartották meg az első bemutató előadást. Színre került: K a r e z a g Vilmos „Lemondás“ című kitaláló darabja. Sajnos már a bemutatás előtt is oly kevés közönség jelent meg, hogy

csodálkozunk a színészekre, hogy mégis képesek voltak szerepüket ily jól is eljátszani. Különösen kiemelendők tartjuk U j v á r y Terka (Dorsay Irén) és G e r ő Ferencz (gróf Korolán) kik bármely vidéki nagyobb színházban is méltán betöltenék helyüket

— Megőrült. Horváth János helybeli kovácsmester valószínűleg az alkohol tulságos élvezete következtében a héten megőrült. Erős dühöngési rohamokat kapott, úgy, hogy a kényszerzubbonyt kellett rá huzni. Jelenleg még a helybeli kórházban ápolják, mivel a községi orvos véleménye szerint a gyors javulás nincs kizárva.

— A zsidók újévi ünnepe. A mai napon kezdődik izr. polgártársainknak az év legnagyobb ünnepe és a zsidó számítás szerint a világ megteremtésének 5659-ik évének első napja. Boldog ünneplést kívánunk.

— Kossuth Ferencz Szegeden. Szeged város függetlenségi érzelmű polgárai október első vasárnapjára nagy népgyűlést tartanak az önálló vámterület érdekében. A népgyűlésre az országgyűlési Kossuth-pártkör képviseletében lejönnek Kossuth Ferencz pártvezér kíséretében Hentaller Lajos, Barabás Béla, Meszlényi Lajos, Justh Gyula és Pichler Győző országgyűlési képviselők, valamint számos függetlenségi újságíró. Kossuth Ferencz fogadására Szeged polgársága erősen készülődik. A vasuti állomáson Kossuth Ferencz és a vele jövő képviselőket a szegedi Függetlenségi párt küldöttsége élén Polczner Jenő képviselő fogja üdvözölni. A bevonulás impozáns lesz. A népkörök, dalárdák, a tanyai körök küldöttsége és testületek zászlóik alatt vonulnak föl, ugyszintén a negyvennyolczas honvédek is, a Boldogasszony sugárúton két oldalt fehér ruhás leánykák fognak állani. A menet élén a lovas bandérium halad.

— A vásárhely-makói vasut. A kiépítésre tervezett vasut ügyben a bizottság f. hó 14-én Vásárhelyen tartotta meg a helyszíni tárgyalást. Jelen voltak: a kereskedelmiügyi minisztérium részéről dr. Kepessy Árpád miniszteri titkár, ki a bizottság ülésén elnökölt, Lendler Mór főmérnök. A földművelési minisztérium részéről Szarvasy Arzén főmérnök, a hadügyminisztérium részéről Ujesszi Apollinár százados, a máv. igazgatósága részéről Ujlaki Péter főmérnök, Kuttman János ellenőr és Krenner Vilmos üzletvezető. A körös-tisza marosi ármentesítő társulat részéről Bíró Elek főmérnök, a száraz-éri társulat részéről Kardos Sámuel mérnök, az aradi vasut üzletvezetőségétől Kárász Emil főmérnök. Csongrádvármegye részéről dr. Czikatricsz Lajos főjegyző Csanádvármegye képviseletében Hervay István tb. főjegyző és Farkas Mór főszolgabíró. Makó város képviseletében Szél György polgármester és Durásky Károly főmérnök. Vásárhely város képviseletében Juhász Mihály polgármester Kmettyó József főjegyző s többen. A bizottság tagjai délután egy órákor banketet tartottak, hol br. Thoroczkaik Viktor vásárhelyi főispán is megjelent. A banketet után a bizottság tagjai Füldéákra utaztak tovább.

— Csikó-díjazás. A „Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület“ 1908. évi szeptember 25-én délelőtt 8 órákor kezdődően, a városi Jurenák-féle ház udvarán csikódíjazást rendez, anyakanczával elővezetett szopós és 3 éves kanczacsikók díjazásával. Díjak: 1. Anyakanczával elővezetett szopós-csikóknak 1-ső díj 40 forint, 2-ik díj 30 frt, 3-ik díj 15 frt és 4-ik díj szintén 15 forint. 2. Három éves kanczacsikóknak 1-ső díj 40 forint, 2-ik díj 30 frt, 3-ik és 4-ik díj 15—15 forint. Minden bejelentő tulajdonos tartozik igazolni hatóságilag vagy az egyesület elnöksége előtt ismert két tanu által, hogy a birtokában levő ló, vagy a szopós, mint a 3 éves csikót nála ellette, egyuttal azt, hogy a csikó vagy állami mentől, vagy hatóságilag engedélyezett mentől származott. Bejelenthet minden csongrádvármegyei lótenyésztő gazda 1898. szeptember 25-én reggeli 8 óráig az egyesület titkári hivatalánál (Kossuth-utca Pollák-ház.) A lovak és a 3 éves kanczacsikók kantáron vezetendők elő.

— Szentes országos vásárjai. A kereskedelmiügyi miniszter rendezte Szentes város országos vásárjait. E szerint a febr. 2., április 24., július 22. és szeptember 21-iki országos

vásárok ezentul akkép tartatnak meg, hogy ha a jelzett napok szombatra esnének, ugy ezen napokon, ha más napokra esnek, ugy mindig az ezeket a napokat megelőző szombaton és reá következő két napon fognak megtartatni.

— Csongrádvármegyei tanító gyűlés Szegeden. Folyó hó 12-én tartották meg Szegeden a csongrádvármegyei tanítók ez évi gyűlésüket, melynek tárgyait azonban az egész nemzetet ért gyászos csapás hatása alatt annyira összeszorították, hogy csak a leglényegesebb pontokat tárgyalták le. Az elnök a gyűlés megnyitása után szomorú szavakkal emlékezett meg a nagy gyászról, mely után az általános hangulatot tolmácsolva jelezte, hogy gyűlésüket ez évben csak névleg ülik meg. Mihamarabb is a tisztviselők megválasztásával a gyűlés berekesztetett. Községünkben Hám János igazgató tanítót második alelnöknek megválasztották.

A bírói függetlenség. Szép jelét adta pancsovai törvényszék a bírói függetlenségének. A torontálvármegyei főispán ugyanis azt követelte a pancsovai törvényszék elnökétől, hogy egy elfogott kegyeltjét politikai okokból bocsásson szabadon. Ezen kegyelt neve: I v á n o v i t s Miksa, kit mikor már több visszaélés derült ki ellene és Pertaszon lehetetlenné tette magát, kinevezték Bresztovácra községi jegyzőnek. Azonban magas pártfogói elnézésére számítva itt is folytatta visszaélését, míg egy szép napon börtönbe került, mely ellen a vármegyei főjegyző tiltakozott és óvást emelt. Vószáry törvényszéki elnök kijelentette, hogy miután a községi jegyző számadását hamisan vezette a vizsgálatot ellene folytatni kell. Ekkor maga a vármegye főispánja: R ó n a y Jenő tett lépéseket az ítélő táblánál, hol kijelentette, hogy „politikai okokból követeli a jegyző szabadon bocsájtását.“ A főispán leiratát a tábla leküldte a törvényszék elnökének, ki a többek között a következő szavakkal utasította vissza R ó n a y Jenő ur „követelését“:

„A bíróság eljárásában nem válogathatja az embert az embertől. A törvényt mindenki vel szemben egyformán kell alkalmazni és éppen ez volna ezen a nemzetiségi vidéken a veszedelmes, ha a bíróság függetlenségének feláldozásával politikai okok és tekintetek szolgájává szegődnek. A bíróság iránti bizalmat csak is annak függetlensége és befolyásolhatlansága kelti föl és tartja meg a közönségben.

Hisz az kétségbe ejtő állapot lenne, ha a közönségnek az ellenkezőt volna alkalma tapasztalni, jogszolgáltatás függetlensége és befolyásolhatlansága az államélet egyik alapfeltételét képezi s valóban csak megütközéssel vehettem, midőn Torontál vármegye főispánja felterjesztésében nyíltan azt követeli, hogy a bíróság eljárásában bizonyos politikai tekintetek által vezéreltessék.

Vószáry  
törvényszéki elnök.

Furesa világ lehet Torontál vármegyében és sok titkos szolgálatokat tehetnek ott a jegyzők a vármegyei szabadlövő pártnak, ha annyira meg érdekükben maga a főispán.

— Sertésvész Szegváron. Ugy látszik, hogy az eddigi hatósági intézkedések dacára is, a sertésvész vármegyénkben állandóan tanyát ütött. A szentesi vész megszünt a szegvári megkezdődött. Szegvár község területére a zárlatot elrendelték.

— Hegyi plébános visszahelyezése. Rómából megjött a legfelsőbb pápai szentszék végzése, mely jóváhagyta H e g y i Antal ügyében a primási szentszék harmadfoku ítéletét, a melyben H e g y i Antal plébánost az ellene felhozott vádak alól felmenti, de sőt állásába is visszahelyezi. Ez ellen az ítélet ellen még a váci püspök sem apellálhat tovább.

## Szerkesztői üzenetek

J N. Szegvár. Dolgozatát alkalomadtán sorra veszek. H. V. Helyben. Az olyan ügyekben minden alkalommal felszólalunk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Diamant Manó.